

MARKARÅDET

ÅRSBERETNING 2013

INNHold

1. Innledning.....	2
2. Markarådets medlemmer i 2013.....	2
3. Møter og saksbehandling.....	3
4. Evaluering av Markarådets arbeid og funksjon.....	4
4.1. Markarådets oppgaver og myndighet.....	4
4.2. Markarådet må brukes som råd.....	4
4.3. Markarådet som ombudsmann.....	5
4.4. God funksjon som kontaktpunkt og til informasjonsutveksling.....	5
4.5. Mindre egnet som høringsinstans.....	5
4.6. Bred sammensetning – utfordring og styrke.....	5
4.7. Behov for mer ressurser.....	5
4.8. Oppsummering og tiltak.....	6
Vedlegg 1: Oversikt over saker behandlet av Markarådet i 2013.....	7
Vedlegg 2: Oversikt over saker i Marka i perioden 2009-2013.....	8
Vedlegg 3: Vedtekter for Markarådet.....	9

1. INNLEDNING

Markarådet ble oppnevnt av Miljøverndepartementet (nå Klima- og miljødepartementet) i brev av 9. november 2011. Oppnevnelsen ble gjort i medhold av markaloven § 13, som sier at departementet kan oppnevne et råd for markasaker. Rådets oppgaver fremgår av markaloven § 13 og vedtekter for Markarådet, fastsatt av Miljøverndepartementet (vedlegg 3). I henhold til markalovens § 13 skal Markarådet arbeide for å fremme formålet med loven, og kan av eget tiltak ta opp saker til behandling. Markarådets arbeid skal være rettet mot overordnede utfordringer knyttet til en enhetlig forvaltning av Marka. Videre skal rådet være en arena for gjensidig informasjon og utveksling av erfaringer og synspunkter mellom offentlige myndigheter, frivillige organisasjoner, grunneiere og beboere i Marka om praktisering av markaloven.

Det første møtet i Markarådet ble avholdt 27. november 2011. I tråd med vedtektene består rådet av 18 medlemmer med tilhørende varamedlemmer, og representerer et bredt utvalg av organisasjoner og kommuner med interesser i Marka. Markarådet har opprettet et arbeidsutvalg, bestående av leder, nestleder, en representant fra rådet og sekretariatet. Sekretariatsfunksjonen ivaretas av miljøvernavdelingen hos Fylkesmannen i Oslo og Akershus.

Markarådet vedtok 27. august 2013 en årsberetning for rådets arbeid i 2012. Foreliggende årsberetning for 2013 bygger videre på årsberetningen for 2012.

2. MARKARÅDETS MEDLEMMER I 2013

Markarådets medlemmer er oppnevnt for en periode på fire år fra opprettelsen i november 2011. Det har imidlertid vært enkelte utskiftninger av medlemmer. I 2013 bestod Markarådet av følgende medlemmer og varamedlemmer:

Funksjon	Navn	Instans
Leder/arbeidsutvalg	Kjell B. Hansen	Ringerike kommune / Buskerud
Nestleder/arbeidsutvalg	Hans-Petter Aas	Oslo og Omland Friluftsråd
Medlem/arbeidsutvalg	Ingrid Tollånes	Oslo Idrettskrets
Medlem	Bente Lier	Skiforeningen
Medlem	Ola Elvestuen / Guri Melby f.o.m 1.11.2013	Oslo kommune
Medlem	Dag Bjerke / Ildri Eidem Løvaas f.o.m 16.7.2013	Hhv. Enebakk kommune og Oppegård kommune / Folloregionen
Medlem	Harald Tyrdal	Lunner kommune / Hadeland og Oppland
Medlem	Ingerid Janssen Helseth	Interessegruppe for hytteeiere i Marka
Medlem	Karen V. Lykke Syse	DNT Oslo og omegn
Medlem	Knut Frigaard	Naturvernforbundet i Oslo og Akershus
Medlem	Lisbeth Hammer Krog	Bærum kommune / Asker og Bærum
Medlem	Nils Bjørn Vistad	Norges Skogeierforbund
Medlem	Oda Marie Often	Akershus Idrettskrets
Medlem	Rolf Hatlingshus	Norskog
Medlem	Stina Mehus	Akershus Bondelag
Medlem	Tore Faller	Solemskogen vel / representant for

		velforeningene
Medlem	Øivind Sand	Rælingen kommune / Romerike-regionen
Medlem	Runar Rueslåttén Paulsen / Hjalmar Eide f.o.m 7.10.2013	Norges Jeger- og Fiskerforbund - Akershus
Varamedlem	Anne-Ragni K. Amundsen	Nannestad kommune / Romerike-regionene
Varamedlem	Barbro Urdal	Norges Jeger- og Fiskerforbund
Varamedlem	Carl Otto Løvenskiold	Norskog
Varamedlem	Ellen Alfsen	Norges Skogeierforbund
Varamedlem	Gjermund Andersen	Naturvernforbundet i Oslo og Akershus
Varamedlem	Hilde Brørby Fivesdal	Jevnaker kommune
Varamedlem	Ildri Eidem Løvaas / Anne Kristin Linnestad f.o.m 16.7.2013	Hhv. Oppegård kommune og Ski kommune / Folloregionen
Varamedlem	Ivar Glomstein	Oslo Idrettskrets
Varamedlem	Kirsti Pedersen Gurholt	Oslo og Omland Friluftsråd
Varamedlem	Kristin Dale Selvig	Sørbråten vel / velforeningene
Varamedlem	Lene Conradi	Asker kommune
Varamedlem	Oddleif Dahlen	Akershus Idrettskrets
Varamedlem	Per P. Jahr	Akershus Bondelag
Varamedlem	Rune Kjølstad	Røyken kommune
Varamedlem	Sverre A. Larssen	DNT Oslo og omegn
Varamedlem	Torgny Hasås	Interessegruppe for hytteeiere i Marka
Varamedlem	Per Bergerud / Knut Halvor Hansen f.o.m 16.12.2013	Skiforeningen
Varamedlem	Kristin Vinje	Oslo kommune

Sekretariatsfunksjonen ble i 2013 ivaretatt av rådgiver Olav Haaverstad, og deretter kommunikasjonsrådgiver Linda E. Eide, fra miljøvernavdelingen hos Fylkesmannen i Oslo og Akershus.

3. MØTER OG SAKSBEHANDLING

I 2013 ble det avholdt to møter i Markarådet, med totalt 19 protokollførte saker. Det ble avholdt kun to møter, da møter ble utsatt som følge av at rådet ventet tilbakemeldinger fra myndighetene på ulike saker. Dette er imidlertid i tråd med vedtektene, hvor det fremgår at rådet skal ha minst to møter per år. Arbeidsutvalget har avholdt møter tre uker i forkant av rådsmøtene. Saker som har stått sentralt i 2013, er departementenes arbeid med revisjon av markaforskriften og Fylkesmannens arbeid med vern av friluftslivsområder i Marka. Markarådet hadde i 2013 kun orienteringssaker om aktuelle markasaker, og ga med andre ord ingen formelle uttalelser. Oversikt over saker behandlet av Markarådet i 2013 er vedlagt årsberetningen. Det er også lagt ved en oversikt over saker i Marka behandlet av Fylkesmannen som "markadirektorat" fra markaloven ble vedtatt 1. september 2009 og frem til og med 2013.

4. EVALUERING AV MARKARÅDETS ARBEID OG FUNKSJON

4.1. Markarådets oppgaver og myndighet

For å kunne evaluere Markarådets arbeid, må rådets oppgaver og mandat avklares. Rådets oppgaver fremgår av markaloven § 13 og vedtektene for Markarådet. Rådets virkeområde omfatter det område som til enhver tid ligger innenfor markagrensen. I henhold til markalovens § 13 skal Markarådet arbeide for å fremme formålet med loven, og kan av eget tiltak ta opp saker til behandling. Markarådet kan blant annet gi uttalelse til:

- Søknader om tillatelse i større saker og dispensasjon
- Forslag til planer
- Forslag om særskilt vern av friluftslivsområde i henhold til § 11 i markaloven

Det følger videre av § 13 at Markarådet kan utarbeide forskrift om hensynsfull bruk av Marka.

Markarådets arbeid skal være rettet mot overordnede utfordringer knyttet til en enhetlig forvaltning av Marka, og rådet skal være en arena for gjensidig utveksling av informasjon, erfaringer og synspunkter mellom forvaltningsmyndighetene og interessegrupper i Marka om praktisering av markaloven. Videre skal Markarådet være en arena hvor forvaltningsmyndigheten kan søke om råd vedrørende overordnede prinsipper og føringer i en tidlig fase.

Markarådet er ikke et forvaltningsorgan, og vurderes således å ha begrenset myndighet. Slik Markarådet tolker bestemmelsene i loven og vedtektene, er rådets hovedformål å utveksle erfaringer og synspunkter med forvaltningen i overordnede saker som vedrører Marka. Dette gjennom åpen dialog og meningsutveksling mellom rådet og forvaltningen, så vel som gjennom formelle uttalelser fra rådet. Samtidig følger det av vedtektene at det skal føres protokoll over vedtak fattet av rådet. Informasjon om saker som behandles i møtene vedlegges protokollen. På den måten settes prinsipielle saker på dagsordenen.

4.2. Markarådet må brukes som råd

Markarådets medlemmer mener Markarådet må brukes til å gi råd til forvaltningen. Markarådet ønsker at Klima- og miljødepartementet og Fylkesmannen legger frem saker for rådet i en tidlig fase, slik at overordnede prinsipper og føringer kan drøftes. Dette er i tråd med Markarådets vedtekter og markalovens forarbeider. Markarådet ser også dette som en verdifull mulighet for myndighetene til å drøfte prinsipielle problemstillinger og viktige saker. Rådets medlemmer mener dette kan bidra til å tolke markaloven på en god måte, og derav fremme formålet med loven. Samtidig bør rådet selv ta opp prinsipielle saker, og gi sine anbefalinger til forvaltningen. Instansene som er representert i rådet har samlet sett en god forståelse av hvilke utfordringer som finnes i markaforvaltningen, og eventuelle utfordringer bør formidles til forvaltningsmyndighetene. Markarådet mener rådet bør brukes til å drøfte spørsmål så tidlig i prosessene som mulig, slik at diskusjoner og vedtak holdes på et prinsipielt nivå.

Det fremgår av årsberetningen for 2012 at Markarådet ikke har blitt benyttet som råd i forvaltningen, og at rådet etterlyser en slik bruk. Videre peker årsberetningen for 2012 på at rådet selv må bli flinkere til å ta opp prinsipielle saker, og gi anbefalinger til forvaltningen. I 2013 hadde Markarådet kun to møter, og årsberetningen for 2012 ble vedtatt i det siste møtet i 2013 (27. august). Dette medførte at Markarådet i liten grad hadde anledning til å sette i verk tiltak for å bli mer benyttet som

råd i forvaltningen. Tilsvarende gjelder målet om å ta opp flere prinsipielle saker til behandling. På bakgrunn av dette vurderes evalueringene som ble gjort for 2012 i stor grad til også å være gjeldende for evaluering av 2013. Da Miljøverndepartementet (nå Klima- og miljødepartementet) og Fylkesmannens miljøvernnavdeling, som "markadirektorat", i møte 27. august takket ja til å stille som observatør i alle Markarådsmøter, vurderes imidlertid noe av målsettingen å være oppnådd. Ved å være til stede som observatører på møtene kan forvaltningen fange opp erfaringer og synspunkter i rådet, og noe av rådets hovedformål kan vurderes oppfylt gjennom dette.

4.3. Markarådet som ombudsmann

Medlemmene ønsker at Markarådet skal styrke sitt virke som ombudsmann i Markasaker- ref. Ot.prp nr 23 side 46: "Rådet utøver ikke offentlig myndighet men er gitt en ombudsmannsfunksjon i forvaltningen av Marka. Rådet skal arbeide for å fremme formålet med loven."

4.4. God funksjon som kontaktpunkt og til informasjonsutveksling

Medlemmene mener at rådet fungerer godt som møteplass for viktige markainteresser og som informasjonsarena for viktige markasaker. Medlemmene opplever at de sakene som blir tatt opp er relevante, men at saker i for stor grad blir tatt til orientering. Arbeidsutvalget oppfordres derfor til i større grad å gi anbefalinger til rådet, som et utgangspunkt for diskusjon. Da arbeidsutvalget ble valgt var imidlertid ikke dette forutsetningen for utvalgets arbeid. Forutsetningen var at arbeidsutvalget kun skulle organisere og administrere rådets arbeid.

4.5. Mindre egnet som høringsinstans

Markarådets medlemmer mener at rådets brede sammensetning med ulike interesser gjør at rådet er mindre egnet som høringsinstans. Dette fordi det kan være utfordrende å enes om felles standpunkter. I de fleste saker er de representerte organisasjonene høringsinstanser, og rådet mener derfor det er mer hensiktsmessig at organisasjonene fungerer som selvstendige høringsinstanser. Samtidig bør rådet kunne klare å stå samlet i enkelte prinsipielle saker når formålet med rådet legges til grunn.

4.6. Bred sammensetning – utfordring og styrke

Rådets medlemmer mener det både er en utfordring og en styrke at rådet er bredt sammensatt med representanter for ulike kommuner og interesseorganisasjoner innen friluftsliv, idrett, jord- og skogbruk, beboere og hytteeiere i Marka. I mange saker gjør de ulike utgangspunktene at det kan være utfordrende for rådet å samles om et felles standpunkt. Samtidig blir det pekt på at rådet skal arbeide for å fremme formålet med loven, og at dette er et forholdsvis klart mandat. Rådets medlemmer mener det er en styrke at mange interessegrupper er representert, og at rådet derfor i større grad bør brukes til diskusjon av prinsipielle spørsmål og til diskusjon av saker tidlig i saksgangen. Ved å involvere rådet kan saker belyses fra ulike sider, og skape forståelse for ulike inngangsvinkler. Dette vil være nyttig for forvaltningen, men også for representantene i rådet og deres organisasjoner.

4.7. Behov for mer ressurser

Markarådets medlemmer mener det er problematisk at det ikke er mer ressurser til rådighet til å drive saksforberedende virksomhet. I dag har rådet 1/3 stilling til rådighet for å ivareta

sekretariatsfunksjonen. Det er ønskelig at arbeidsutvalget i større grad kan forberede saker til behandling. En forutsetning for dette er at det er tilstrekkelig ressurser tilgjengelig hos sekretariatet. Uten mer ressurser hos sekretariatet vil det være vanskelig for rådet å få den ønskede funksjonen som et rådgivende organ, da gode og nødvendige saksforberedelser vil være ressurskrevende. Det kan videre være en konflikt mellom Fylkesmannens funksjon som forvaltningsorgan og at Fylkesmannen samtidig skal virke som saksforberedende sekretariat.

4.8. Oppsummering og tiltak

Markarådets medlemmer opplever at rådet fungerer bra til informasjonsutveksling og som kontaktarena for Marka. Samtidig må rådet brukes mer til råd for forvaltningen, og i større grad ta stilling til problemstillinger innenfor markalovens virkeområde. For å få til dette foreslås følgende tiltak:

- Markarådet ber Klima- og miljødepartementet og Fylkesmannens miljøvernnavdeling om at rådet blir brukt mer aktivt av forvaltningen.
- Arbeidsutvalget legger opp til en større grad av realitetsbehandling av saker i Markarådet gjennom å lage forslag til vedtak i saker slik at rådet har et utgangspunkt for diskusjon. I den forbindelse anmodes det om at Markarådet ved behov får mer ressurser til rådighet.
- Representantene i rådet bør i større grad melde inn saker som er aktuelle for behandling i rådet til arbeidsutvalget.
- Det legges opp til diskusjon rundt aktørenes rolle i rådet slik at det blir en felles forståelse av hvilken rolle de ulike representantene har og hva som er formålet med å være representant i Markarådet.

Disse tiltakene er tilnærmet sammenfallende med de som ble foreslått i årsberetningen for 2012. Da Markarådet som nevnt kun hadde to møter i 2013 og årsberetningen for 2012 ble vedtatt i det siste møtet i 2013, har det i liten grad vært mulig å sette i verk tiltakene. På bakgrunn av dette videreføres forslag til tiltak som ble løftet frem i årsberetningen for 2012.

VEDLEGG 1: OVERSIKT OVER SAKER BEHANDLET AV MARKARÅDET I 2013

- Sak 1/13 Godkjenning av protokoll fra forrige møte
- Sak 2/13 Status og oppfølging av tidligere saker behandlet i Markarådet
- Status for forskrift om grensejustering
 - Status for forslag om nasjonalpark i Østmarka
 - Orientering om svar fra Miljøverndepartementet om forståelsen av markaloven
- Sak 3/13 Orientering om Markadagen 2013
- Sak 4/13 Innspill til og status for arbeidet med revisjon av Forskrift om skogbehandling og skogsdrift for skogområder i Oslo og nærliggende kommuner (Marka), markaforskriften
- Sak 5/13 Oppsummering av høringen og status for retningslinjen for saksbehandling av stier og løyper i Marka
- Sak 6/13 Høring av verneforslag for fire friluftslivsområder i Marka
- Sak 7/13 Informasjon fra Statnett om arbeidet med Nettplan Stor-Oslo
- Sak 8/13 Oppsummering av 2012 og forventninger for Markarådet i 2013
- Sak 9/13 Innspill på saker til neste møte i Markarådet
- Sak 10/13 Eventuelt
- Orientering om reguleringsplan for Sørbråten
 - Kommentar til sak 4/13
- Sak 11/13 Godkjenning av protokoll fra forrige møte
- Sak 12/13 Orientering om oppnevning av nye medlemmer til Markarådet
- Sak 13/13 Markarådets årsberetning og evaluering, herunder dialog med Miljøverndepartementet og Fylkesmannen om denne
- Sak 15/13 Fylkesmannens tilrådning til retningslinje for saksbehandling av stier og løyper
- Sak 14/13 Fylkesmannens tilrådning til vern av fire friluftslivsområder i Oslo kommune
- Sak 16/13 Status for markaforskriften
- Sak 17/13 Status for forslaget om nasjonalpark i Østmarka
- Sak 18/13 Regionale/lokale idrettsanlegg i Marka
- Sak 19/13 Saker til neste møte i Markarådet

VEDLEGG 2: OVERSIKT OVER SAKER I MARKA I PERIODEN 2009-2013

Tabellen under gir en oversikt over saker i Marka behandlet av Fylkesmannen som markadirektorat fra markaloven ble vedtatt 1. september 2009 og frem til og med 2013.

	2009	2010	2011	2012	2013	Totalt
Dispensasjoner som fikk medhold		79	82	91	95	347
Dispensasjoner som fikk avslag		34	7	6	10	57
Dispensasjoner totalt	80	113	89	97	105	484
Antall arealplaner behandlet		18	8	18	18	62
Marka-saker behandlet totalt	80	131	97	115	123	546

Tallene fra 2009 er ikke sammenlignbare, da markaloven først trådte i kraft i september dette året.

Det må tas forbehold om at det kan forekomme mindre feil, da tallene er innehentet manuelt fra Fylkesmannens saksbehandlerværktøy.

VEDLEGG 3: VEDTEKTER FOR MARKARÅDET

Fastsatt av Miljøverndepartementet 1. juni 2011.

Markarådet oppnevnes med hjemmel i markaloven § 13.

Markarådet skal ivareta de oppgaver som framgår av markaloven § 13. Rådets virkeområde omfatter det område som til enhver tid ligger innenfor markagrensen slik den er fastsatt ved lov eller forskrift.

Markarådet består av 18 medlemmer med personlige varamedlemmer som oppnevnes av Miljøverndepartementet for fire år om gangen.

Rådet skal ha seks representanter fra kommuner fordelt på fylker og regioner, Naturvernforbundet i Oslo og Akershus, Oslo og omland friluftsråd, Skiforeningen, DNT Oslo og omegn, Norges Jeger- og Fiskerforbund, Oslo Idrettskrets og Akershus Idrettskrets, Norges Skogeierforbund, Norskog, Norges Bondelag, en felles representant for velforeningene og en felles representant for hytteeierne.

Markarådet skal være en arena for gjensidig informasjon og utveksling av erfaringer og synspunkter mellom offentlige myndigheter, frivillige organisasjoner, grunneiere og beboere om praktisering av markaloven. Rådet arbeid skal være rettet mot overordnede utfordringer knyttet til en enhetlig forvaltning av Marka.

Markarådet kan ta opp og gjøre forvaltningsmyndigheten oppmerksom på prinsipielle og overordnede problemstillinger, samt avgi uttalelser, også i konkrete saker. Markarådet skal være en kanal for å legge fram synspunkter fra ulike interessegrupper i Marka. Forvaltningsmyndigheten kan søke råd vedrørende overordnede prinsipper og føringer i en tidlig fase.

Rådet skal avholde minst to møter per år. Ut over dette fastsettes møter når leder eller minst to av medlemmene ber om det.

Innkalling til møtene skal skje skriftlig ved brev eller elektronisk og det skal redegjøres for de sakene som skal behandles.

Vedtak skjer ved alminnelig flertall av de avgitte stemmene. Mer enn halvparten av medlemmene i rådet må være tilstede. Ved stemmelikhet har lederen dobbeltstemme.

Det føres protokoll over vedtak i rådet. Utkast til protokoll sendes medlemmene for godkjenning snarest etter møtene. Godkjent protokoll sendes Miljøverndepartementet og andre instanser som berøres av de sakene som er omtalt i protokollen.

Fylkesmannen i Oslo og Akershus er sekretariat for rådet. Miljøverndepartementet kan gi nærmere retningslinjer for virksomheten i rådet.